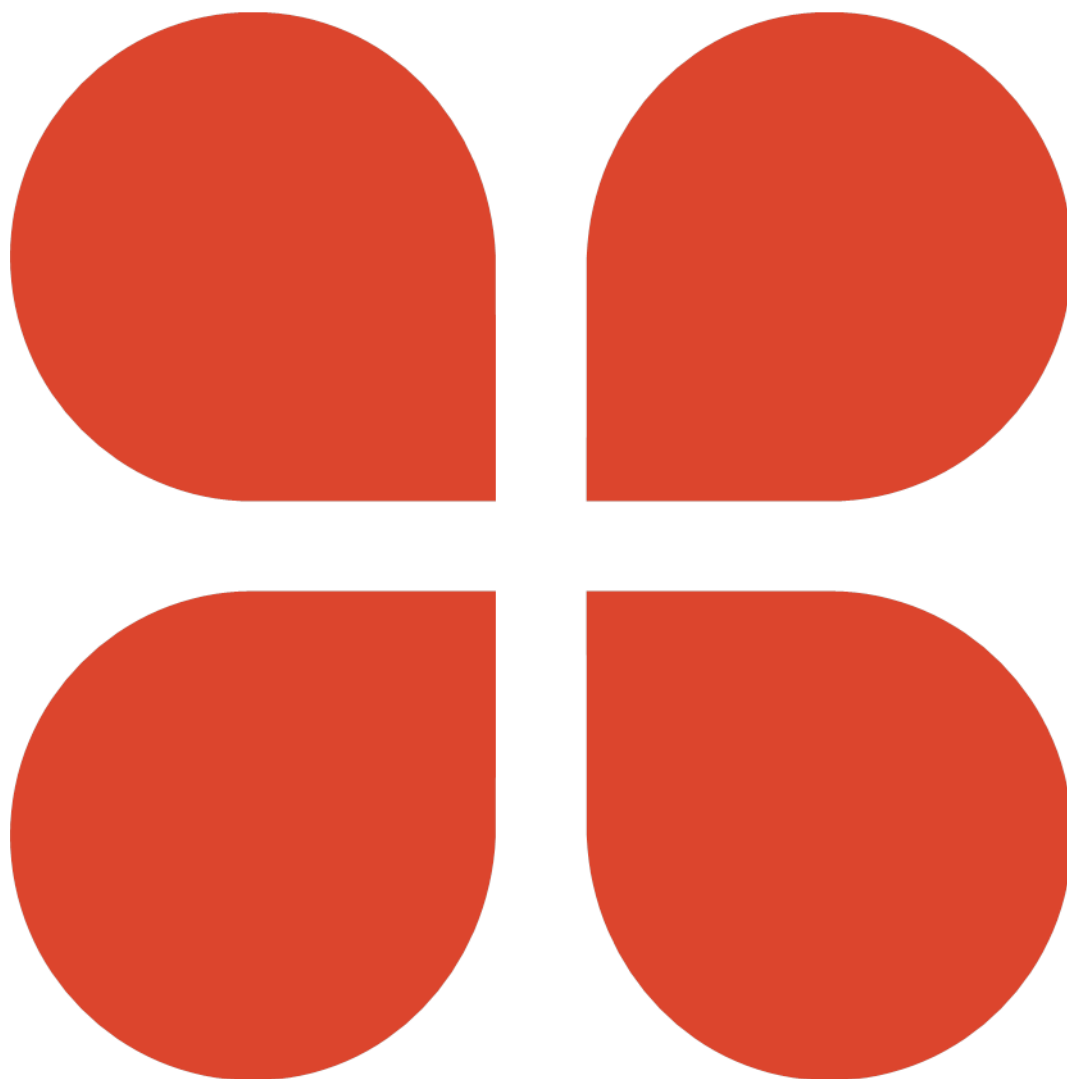


Attraktionskraft kulturmiljö

Antal besök till 260 platser åren 2013-2015



Rapport från Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-51 91 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

Riksantikvarieämbetet 2017
Attraktionskraft kulturmiljö - Antal besök till 260 platser åren 2013-2015
Upphovsrätt, där inget annat anges,
enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Innehåll

1. Inledning	3
2. Antal besök - att mäta intresse för kulturmiljöer	4
2.1 Definition och urval av publika kulturmiljöer	4
2.2 Kontakter med besöksmåls förvaltare	5
2.3 Felkällor i statistiken	5
3. En mångfald kulturmiljöer som lockar många	6
3.1 De fem besöksmål per län som haft flest besök under 2015.	6
3.2 En mångfald av miljöer	9
3.3 Attraktiva kulturmiljöer	10
3.4 Antal besök till världsarven	12
4. Sammanfattning och reflektioner	13

Bilaga 1.

Sammanställning antal besök per besöksmål

Bilaga 2.

Kategorisering av besöksmålen

1. Inledning

Riksantikvarieämbetet ska inom sitt verksamhetsområde verka för att målet för den regionala tillväxtpolitiken uppnås.¹ En del av detta arbete innebär att synliggöra kulturmiljöers potential som tillväxtgeneratorer. Ett område som blivit allt mer intressant ur ett tillväxtperspektiv är rese- och upplevelseindustrin och inte sällan är det kulturhistoriskt värdefulla kulturmiljöer som lockar stora antal besökare. Det är miljöer med en geografisk spridning över hela landet som uppvisar en stor variation i innehåll, exempelvis medeltida stadskärnor, nedlagda industrier, fornlämningar eller småskaliga odlingslandskap.

Det övergripande syftet med denna sammanställning har varit att belysa den attraktionskraft kulturmiljöer har för den regionala tillväxten samt att öka kunskapen om vilka kulturmiljöer som lockar flest människor. En målsättning har varit att få fram aktuell besöksstatistik och förändringen av antalet besök för de tre senaste åren. I den nationella strategin för svensk besöksnäring betonas att upplevelser och aktiviteter utgör en självklar och viktig del av besöket. Omsättningsmässigt bidrar företag med koppling till rekreation, kultur och sport till en relativt liten del av tillväxten, men för destinationsutvecklingen är dessa företag helt avgörande.² Ett sätt att mäta den attraktionskraft som publika kulturmiljöer har är att räkna antalet besök.

Statistik som visar antalet besök vid publika kulturmiljöer redovisas av flera statliga myndigheter, men det har saknats en heltäckande och kontinuerlig bild av dessa miljöers dragningskraft. Officiell statistik som visar antalet besök till museer har funnits länge.³ Ofta finns en museiverksamhet kopplad till de publika kulturmiljöerna. Det kan exempelvis vara ett arbetslivsmuseum inhyst i en tidigare fabriksmiljö vars pedagogiska verksamhet utgår från den produktion som tidigare funnits på platsen.⁴

En myndighet som samlat statistik inom ramen för besöksnäringen är Tillväxtverket som fram till 2008 redovisade årlig statistik över antalet besök till cirka 1 700 besöksmål.⁵ Bland dessa besöksmål fanns ett stort antal kulturmiljöer vilka också har utgjort ett stöd i urvalprocessen av besöksmål i denna sammanställning.

¹ SFS, Förordning (2007:713) om regionalt tillväxtarbete. Stockholm: Näringsdepartementet.

² Svensk Turism AB, Strategi 2020 – Nationell strategi för svensk besöksnäring, hållbar tillväxt för företag och destinationer, 2010.

³ Fram till 2011 ansvarade Kulturrådet för den officiella museistatistiken då ansvaret övertogs av Myndigheten för Kulturanalys.

⁴ Urvalet för den officiella museistatistiken består av museer som omfattas av ICOM:s definition på ett museum och som har anställd yrkesutbildad personal där personalens sammanlagda arbete uppgår till minst en årsarbetskraft, källa: Myndigheten för Kulturanalys, Museer 2015, Kulturfakta 2016:3.

⁵ Tillväxtverket har dock bytt leverantör för statistikinhämtning och den typ av data som tidigare samlades har upphört.

2. Antal besök - att mäta intresse för kulturmiljöer

Antalet besök till olika kulturmiljöer kan över tid spegla förändringar i människors intresse av att ta del av olika kulturmiljöer. Likaså kan eventuella skillnader mellan regionerna avseende intresset av att ta del av olika kulturmiljöer belysas. Även om uppgifterna om antalet besök innehåller vissa felkällor och är baserade på uppskattningar är de intressanta att ta del av eftersom de speglar den attraktion som dessa platser utgör. Flera av de tillfrågade besöksmålsförvaltarna uppgav att de i nuläget saknade uppgifter men att det fanns önskemål från den egna verksamheten eller uppdragsgivaren om att kunna följa antalet besök. Flera förvaltare uppgav att de tänker investera i en besöksräknare i framtiden.

2.1 Definition och urval av publika kulturmiljöer

De historiska kulturmiljöer som ingår i denna undersökning har valts utifrån följande bedömning;

- Miljöer med ett kulturhistoriskt värde⁶ där merparten av miljöerna är skyddade eller utpekade enligt lag, exempelvis som byggnadsminne, världsarv, kulturresevat eller riksintresse.
- Publika kulturmiljöer som har ett stort antal besökare årligen, helst över 10 000 besök per år.
- Inget krav har ställts på att byggnader, om de ingår i kulturmiljön, ska vara öppna för besök av allmänheten.
- Miljöer kan bestå av flyttade byggnader⁷, men däremot ingår inte museer som utgörs av en museibyggnad som byggts för att inrymma samlingar.
- Historiska stadskärnor ingår om det finns uppgifter om antal besök.
- Museal spårvägstrafik med bana ingår men däremot inte enskilda rörliga objekt som fartyg, båtar eller liknande.

Utifrån ovan beskrivna urvalskriterier har en genomgång gjorts av befintlig statistik från Tillväxtverket och Myndigheten för Kulturanalys. För respektive län sammanställdes därefter en lista med besöksmål som skickades till berört länsmuseum för synpunkter och eventuell komplettering med förslag på ytterligare besöksmål. Sammanlagt skickades 29 brev ut till landets läns museer vilket

⁶ Det vill säga att det ska vara möjligt att inhämta och förmedla kunskaper om olika skeenden och sammanhang och hur det påverkat människors livsvillkor i skilda tider.

⁷ Exempelvis Skansen i Stockholm eller Jämtli i Östersund.

genererade 17 svar. Utifrån en sammanvägd bedömning, enligt de kriterier som beskrivs ovan, valdes slutligen 310 av de föreslagna besöksmålen att ingå i denna redovisning. Av dessa har vi fått fram uppgifter om besöksantal för 260 besöksmål.

2.2 Kontakter med besöksmålen förvaltare

Respektive förvaltare för de utvalda besöksmålen kontaktades med e-post. Undantagen har varit de 82 besöksmål (museer) som redovisar uppgifter om antal besök till Myndigheten för Kulturanalys. Frågor ställdes om totalt antal besök per år till hela anläggningen, för åren 2013, 2014 och 2015. I de fall kulturmiljön användes som plats för exempelvis festivaler eller marknader, vilket ofta genererar många besök, har även dessa besök inkluderats. Förvaltarna har även fått redovisa om besöksstatistiken grundar sig på antal försålda biljetter, besöksräknare eller om det rör sig om en uppskattning. Sammanlagt inkom 190 svar, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 83 procent. Av de 190 svar som kom in var det 7 som uppgav att de saknade uppgifter om antalet besök.

2.3 Felkällor i statistiken

Uppgifterna om antalet besök är behäftade med vissa brister. Flertalet besöksmål saknar uppgifter om exakt antal besök. Kulturmiljöer med en avgiftsbelagd verksamhet har de mest tillförlitliga uppgifterna. Flertalet av de tillfrågade aktörerna grundar sin statistik på besöksräknare och här kan brister i statistiken handla om att samma person kan räknas flera gånger eller inte alls. Mycket av statistiken bygger på uppskattningar, vilka kan vara baserade på antal bilar vid parkeringen, försålda varor i butik eller liknande. Här finns givetvis också felkällor. Ytterligare en svårighet i arbetet med att spegla kulturmiljöers attraktionskraft är att det för många publika kulturmiljöer helt saknas statistik. Det kan röra sig om komplexa helhetsmiljöer där det är svårt att beräkna antalet besök, exempelvis för äldre stadskärnor. Det kan också saknas en aktiv förvaltning, i form av personal på plats som kan göra bedömningar, vilket ofta är fallet för fornlämningsmiljöer. Många av de siffror som redovisas i denna undersökning är med andra ord inte helt tillförlitliga men de bedöms ändå ge en tillräckligt rättvisande bild av kulturmiljöernas betydelse för besöksnäringen.

3. En mångfald kulturmiljöer som lockar många

Denna sammanställning omfattar besöksstatistik för 260 besöksmål. Besöksmålen attraherar många och tillsammans har de 231 besöksmål som redovisat statistik för 2015 tagit emot drygt 20 miljoner besökare. För 185 av besöksmålen finns uppgifter om antalet besök för samtliga år (2013 - 2015). För 29 besöksmål finns endast uppgifter från 2013 och/ eller 2014.

I bilaga 1 redovisas samtliga besöksmål som ingått i undersökningen och deras besöksstatistik för åren 2013, 2014 och 2015, vilken typ av miljö de representerar samt på vilket sätt siffrorna beräknats.⁸

I samtliga län finns publika kulturmiljöer som har fler än 10 000 besök per år. En jämförelse mellan de tre år (2013 – 2015) som ingår i undersökningen, visar att det totala antalet besök för samtliga besöksmål har ökat över åren. För de 185 besöksmål som kan redovisa statistik för samtliga tre år ökade antalet besök med 5 procent mellan 2013 och 2014 och med 8 procent mellan 2014 och 2015. Det motsvarar en ökning från 16,8 miljoner besök till 18,2 miljoner besök.

3.1 De fem besöksmål per län som haft flest besök under 2015

De kulturmiljöer som hade flest besökare 2015 är Göta kanal, Skansen och världsarvet Södra Öland. Dessa tre besöksmål hade i snitt 1,6 miljoner besök under 2015. Andra välbesökta kulturmiljöer under 2015 var domkyrkorna i Lund och i Uppsala samt fornlämningen Ales stenar. Dessa miljöer hade i snitt nästan 700 000 besökare under 2015.

Nedan följer en länsvis sammanställning över de fem mest välbesökta kulturmiljöerna per län under 2015, för de besöksmål som ingått i denna undersökning.⁹

Län	Besöksmål	Antal besök 2015
Stockholm	Skansen	1 386 358
	Stadshuset tornmuseet	441 157
	Kungliga slottet	371 191
	Drottningholms slott	163 863
	Torekällbergets museum	122 000

⁸ I bilaga 1 finns samtliga 310 besöksmål som ingått i det ursprungliga urvalet samt den redovisade besöksstatistiken. Här redovisas även uppgifter om statistiken baseras på biljettförsäljning, besöksräknare eller uppskattat antal besök. Likaså framgår det om uppgifter har hämtats från den officiella museistatistiken.

⁹ Bedömningen bygger på insamlad data över antal besök för de besöksmål som ingått i undersökningen och vars urval bygger på ovan beskrivna kriterier. Välbesökta historiska kulturmiljöer som exempelvis Gamla Stan i Stockholm, stenstaden Sundsvall eller Visby innerstad finns inte med i listan som presenteras här då besöksstatistik saknas.

Uppsala	Uppsala Domkyrka	617 000
	Botaniska trädgården i Uppsala	268 089
	Gustavianum	80 698
	Skoklosters slott	71 997
	Lövstabruk	49 997
Södermanland	Nynäs Slott och slottspark	64 209
	Domkyrkan i Strängnäs	45 921
	Julita gård	40 768
	Munktellmuseet	23 345
	Östra Södermanlands järnväg	22 551
Östergötland	Göta Kanal	3 000 000*
	Gamla Linköpings friluftsmuseum	400 000
	Vadstena klosterkyrka	300 000
	Linköpings domkyrka	213 000
	Löfstad slott	66 924
Jönköping	Visingsö	242 000
	Grenna Museum/Franckska gården	117 252
	Grännabergets friluftsmuseum	35 000
	Huskvarna Fabriksmuseum	33 370
	Åsens by	32 000
Kronoberg	Kosta glasbruksmiljö	473 918
	Domkyrkan i Växjö	155 623
	Korrö hantverksby	24 153
	Granhults kyrka	15 000
	Linnés Råshult	15 000
Kalmar	Världsarvet Södra Öland	900 000
	Kalmar slott	280 340
	Domkyrkan i Kalmar	80 000
	Borgholms slott och slottsruin	79 764
	Solliden	62 000
Gotland	Visbys kyrkoruiner	219 810
	Visby Domkyrka	217 339
	Föreningen Gotlandståget	30 959
	Vamlingbo prästgård	21 582
	Stenmuseet i Kettelvik	20 000
Blekinge	Blekinge museum /Grevagården	83 472
	Tjurkö stenhuggeri	7 000
	Skottsbergiska gården/ Karlshamns museum	6 785
	Saxemara båtvarv	3 500
	Kastellet	3 304
Skåne	Domkyrkan i Lund	750 000
	Ales Stenar och byn Kåseberga	670 000
	Kullens fyr	225 000
	Friluftsmuseet i Lund	172 994
	Sofiero slott	165 436

* Siffran visar totalt antal besök till Göta kanal (både Östergötlands och Västergötlands län ingår)

Halland	Tjolöholms slott	200 000
	Varbergs museum och fästning	130 658
	Fjärås Bräcka Friluftsmuseum	60 690
	Hallandsgården/Friluftsmuseum	13 330
	Äskhults by	11 711
Västra Götaland	Göta Kanal	3 000 000*
	Gunnebo Slott	416 500
	Trollhättans fall- och slussområde	358 000
	Läckö slott	325 000
	Rörstrand Museum	300 000
Värmland	Mariebergsskogen/Karlstads stadspark	520 000
	Alsters Herrgård	56 000
	Mårbacka minnesgård	19 130
	Rottneros Park	18 000
	Sahlströmsgården och vandringsleden	15 000
Örebro	Svampen i Örebro	215 000
	Stjernsunds slott	20 000
	Karlslunds herrgård och tekniska kvarnen	15 700
	Frövifors pappersbruksmuseum	6 850
	Bergöska huset	4 823
Västmanland	Västerås Domkyrka	184 695
	Västanfors hembygdsgård	179 000
	Vallby Friluftsmuseum	178 325
	Anundshög	170 000
	Skultuna Messingsbruk	158 000
Dalarna	Ekomuseum Husbyringen	120 000
	Falu Koppargruva	68 118
	Carl Larssongården	42 677
	Avesta Järnbrukshytta/verket	31 424
	Stabergs bergsmansgård	30 000
Gävleborg	Världsarvet Hälsingegårdar	150 000
	Sveriges Järnvägmuseum	60 426
	Delsbo forngård	13 000
	Wij Trädgårdar och Valsverk	12 073
	Sveriges fängelsemuseum	11 894
Västernorrland	Murbergets friluftsmuseum	102 403
	Galtströms Bruk	50 000
	Svartvik Industriminnen	35 000
	Nämforsens Hällristningar	23 671
	Brynge såg	8 000
Jämtland	Jämtlis friluftsmuseum	199 813
	Döda fallet	40 000
	Optand krigsflygfält/Teknikland	15 218
	Härjedalens Fjällmuseum	14 347
	Glösa Hällristningar	4 500

* Siffran visar totalt antal besök till Göta kanal (både Östergötlands och Västergötlands län ingår)

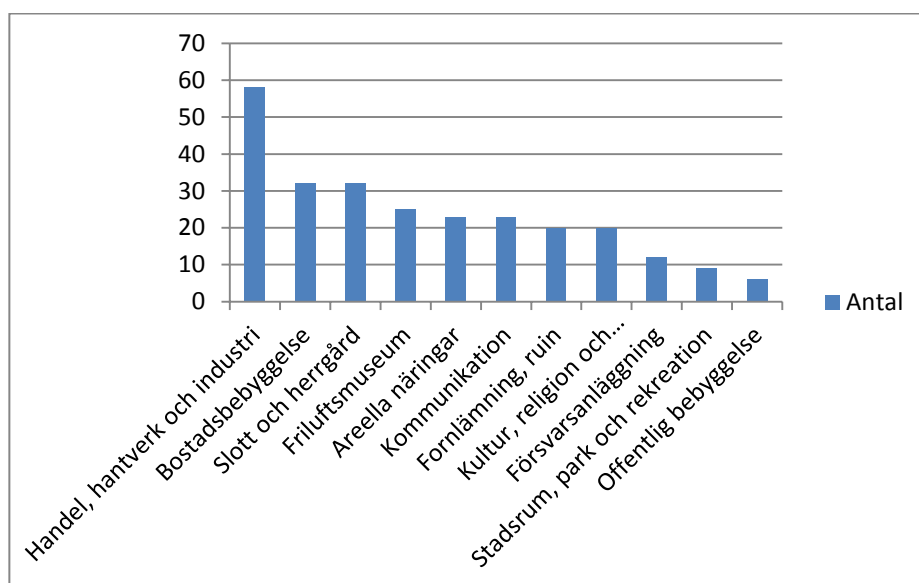
Västerbotten	Skogsmuseet med Gammplatsen	43 639
	Fyren Bjuröklubb	34 000
	Klabböle kraftverk / Umeå energicentrum	25 714
	Friluftsmuseet Västerbotten	10 000
	Åsele Hembygdsområde	7 500
Norrbotten	Gammelstad Kyrkstad och friluftsmuseet Hägnan	91 060
	Laponia	31 000
	Svenbyliden hembygdsgård	28 000
	Försvarsmuseum Boden	11 486
	Fiskemuseum Kukkolaforsen	8 000

Besöksmål som lockar många besökare är ofta centralt placerade och belägna inom en tätort. Besöksmål som också attraherar många personer är miljöer där det organiseras aktiviteter av olika slag, exempelvis marknader, konserter eller midsommarfirande. Denna typ av aktiviteter förläggs ofta i friluftsmuseer, stadsparker eller vid hembygdsgårdar. Vid dessa tillfällen är det möjligt att nå ut med kunskap om miljön och dess historia till personer som annars inte skulle besöka platsen.

3.2 En mångfald av miljöer

Besöksmålen i studien representerar en mångfald av olika miljöer. Flest besöksmål tillhör kategorin "Handel, hantverk och Industri". Av de 260 besöksmål som redovisat statistik över antalet besök inom ramen för denna undersökning, tillhör 58 stycken eller drygt 20 procent denna kategori. Här ingår kulturmiljöer som exempelvis järnbruk, glasbruk, stenbrott och sågverk.

Andra vanligt förekommande miljöer är "Bostadsbebyggelse" och "Slott och herrgårdar" som båda motsvarar 12 procent av samtliga besöksmål. I figur 1 presenteras fördelningen för samtliga kategorier och i bilaga 2 redovisas vilka typer av besöksmål som ingår i de olika kategorierna.



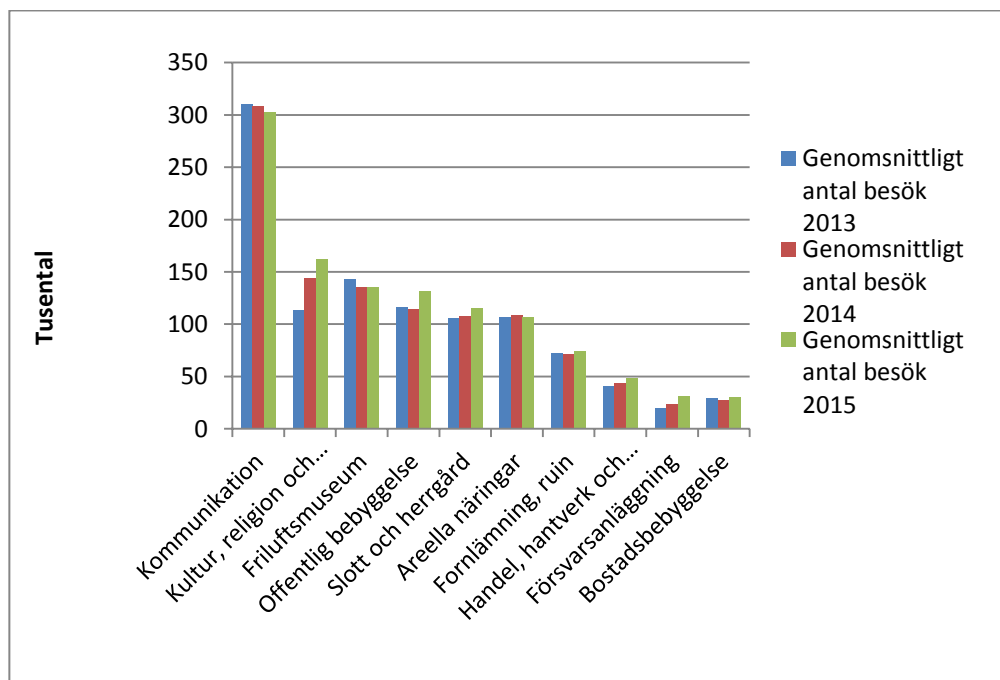
Figur 1. Antal besöksmål per kategori (N=260)

3.3 Attraktiva kulturmiljöer

Vissa typer av miljöer lockar mer än andra. Den besöksmålskategori som lockat flest antal besök per objekt är "Kommunikation". Inom denna kategori är det framförallt Göta Kanal, Trollhättans fall- och slussområde och Kullens fyr som fått många besök. De 26 besöksmål som lämnat uppgifter för 2013, 2014 och 2015 och som hör till kategorin "Kommunikation" hade i genomsnitt 300 000 besök per år.

Den kategori som haft störst procentuell ökning (42 procent) mellan 2013 och 2015 är kultur, religion och föreningsliv. Bakom denna ökning ligger framför allt ett ökat intresse att besöka landets domkyrkor.

Anledningen till att stadsrum och parker placerar sig förhållandevis lågt beror på att antalet besök mer sällan räknas på dessa platser. En fullständig redovisning av det genomsnittliga antalet besök per besöksmålskategori redovisas i figur 2.



Figur 2. Genomsnittligt antal besök per besöksmålskategori och år (N=185)

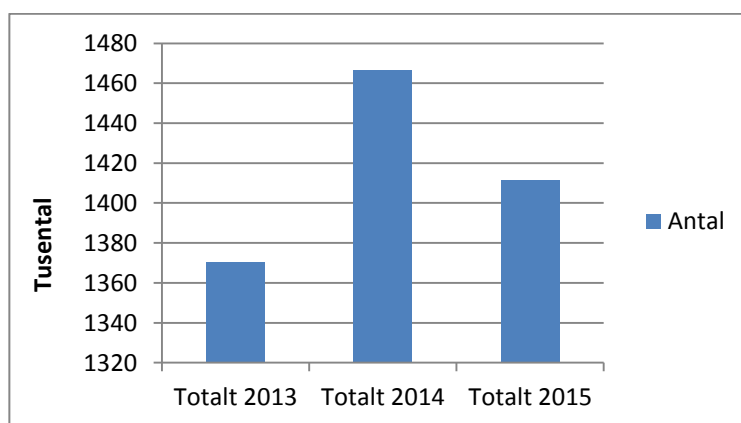
En sammanställning har gjorts av de tre mest välbesökta besöksmålen i landet inom respektive besöksmålskategori under 2015. Uppgifterna redovisas i tabell 2. Bland miljöer som får många besök kan nämnas friluftsmuseum, större sammanhängande miljöer som exempelvis världsarven, domkyrkor samt stadsnära parker.

Tabell 2. De tre besöksmål per kategori som haft flest besök under 2015.

Kategori	Besöksmål	Antal besök 2015
Areella näringar	Världsarvet Södra Öland	900 000
	Visingsö	242 000
	Hallands Väderö	50 000
Bostadsbebyggelse	Hallwylska museet	193 637
	Världsarvet Hälsingegårdar	100 000
	Statarmuseet Torup	81 326
Fornlämningar, ruiner	Ales Stenar och Kåseberga by	670 000
	Visbys kyrkoruiner	219 810
	Anundshög	170 000
Friluftsmuseer	Skansen	1 386 358
	Gamla Linköpings friluftsmuseum	400 000
	Jamtlis friluftsmuseum	199 813
Försvarsanläggningar	Varbergs fästning och museum	130 658
	Bohus Fästning	44 337
	Fästningen Karlsborg och fästningsmuseet	33 970
Handel, hantverk och industrier	Kosta glasbruksmiljö	473 918
	Rörstrand Museum	300 000
	Skultuna Messingsbruk	158 000
Kommunikation	Göta Kanal	3 000 000
	Trollhättans fall- och slussområde	358 000
	Kullens fyr	225 000
Kultur, religion och föreningsliv	Domkyrkan i Lund	750 000
	Uppsala Domkyrka	617 000
	Vadstena klosterkyrka	300 000
Offentlig bebyggelse	Stadshuset tornmuseet	441 157
	Svampen i Örebro	215 000
	Gustavianum	80 698
Slott och herrgårdar	Gunnebo Slott	416 500
	Kungliga slottet	371 191
	Läckö slott	325 000
Stadsrum, park och rekreation	Mariebergsskogen/Karlstads stadspark	520 000
	Botaniska trädgården i Uppsala	268 089
	Linnéträdgården och Linnémuseet	31 000

3.4 Antal besök till världsarven

Världsarven är också exempel på välbesökta kulturmiljöer. Sammanlagt finns det 15 utpekade världsarv i Sverige.¹⁰ De 11 världsarv som ingår i denna sammanställning och som redovisat besöksstatistik tog tillsammans emot drygt 1,6 miljoner besök under 2015.¹¹ För de nio världsarv som redovisat statistik för samtliga tre år (2013 - 2015) finns en positiv utveckling av antalet besök för 2014 och 2015 jämfört med 2013. Däremot har antalet besök minskat med 4 procent (från 1,46 miljoner till 1,41 miljoner) mellan 2014 och 2015. I figur 3 redovisas världsarvens utveckling av antal besök 2013 - 2015.



Figur 3. Sammanlagt antal besök för åren 2013 - 2015 till världsarven Drottningholm, Birka, Engelsbergs bruk, Tanum hällristningar, Gammelstads kyrkstad, Södra Ölands odlingslandskap, Falu koppargruva, Grimetons radiostation samt Hälsingegårdarna.

¹⁰ UNESCO list of World Heritage Sites, Swedish World Heritage Sites in 2015.

¹¹ Följande världsarv har redovisat uppgifter: Drottningholm, Birka, Engelsbergs bruk, Hällristningsområdet Tanum, Laponia, Gammelstads kyrkstad, Södra Ölands odlingslandskap, Falu koppargruva, Grimeton radiostation samt Hälsingegårdarna. För Hansesstaden Visby finns uppgifter om antal besök till kyrkoruinerna för 2015.

4. Sammanfattning och reflektioner

Det finns ett värde av att redovisa statistik över antalet besök till landets större kulturmiljöer över tid då statistiken därmed kan bidra till djupare analyser och perspektiv. Förhoppningsvis kan denna typ av sammanställning uppmuntra fler aktörer att samla in uppgifter över antalet besök i syfte att synliggöra kulturmiljöers potential i det regionala tillväxtarbetet.

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer lockar många besökare och de har en stor betydelse för rese- och upplevelseindustrin vilken fått en ökad betydelse för arbetstillfällena och ekonomisk tillväxt. Det är platser som kan lära oss mer om olika skeenden och sammanhang och visa hur människors livsvillkor påverkats i skilda tider. Kulturmiljöerna ger människor en möjlighet att skapa ett sammanhang mellan nutid och dåtid och de kan öka förståelsen för dagens samhälle och den egna identiteten.

I denna studie redovisas antalet besök till kulturhistoriskt värdefulla besöksmål över hela landet under åren 2013, 2014 och 2015. Besöksmålen har en geografisk spridning över hela landet, är ofta avgiftsfria, och erbjuder en mångfald av innehåll och perspektiv. Bland besöksmålen finns såväl arbetarbostäder och fabriker som fornlämningar, herresäten och parker. Resultatet visar att de 260 besöksmål med redovisad statistik som ingår i denna undersökning hade sammanlagt drygt 20 miljoner besök under 2015 och att antalet besök, för de tre år som studerats, ökar.

Till de mest välbesökta kulturmiljöerna hör Göta Kanal, Skansen, Södra Ölands odlingslandskap, domkyrkorna i Lund och Uppsala samt Ales stenar. Slussar, kanaler och fyror är miljöer som lockar många och kategorin "Kommunikation" var den kategori som hade flest besökare i snitt under 2015. Den kategori som haft störst ökning av genomsnittligt antal besök mellan 2013 - 2015 är "Kultur religion och föreningsliv". En stor del av ökningen kan kopplas till ett ökat intresse att besöka landets domkyrkor. Världsarven drar också många besökare. Antalet besök till de nio världsarv som ingår i denna undersökning steg med sju procent mellan 2013 och 2014, för att sjunka något mellan 2014 och 2015.

Statistiken över antalet besök kan utgöra ett underlag för fortsatta studier och forskning. Utifrån besöksmålen geografiska placering skulle det exempelvis vara intressant att analysera vilken betydelse närheten till andra kringliggande kulturmiljöer har för besöksmålen attraktionskraft. Liknande studier har tidigare gjorts av bland annat Tillväxtverket.¹² Det skulle även vara intressant att undersöka hur besöksmål och angränsande verksamheter genererar arbetstillfällena och skatteintäkter och i vilken omfattning besöksmålen bidrar till ökad regional attraktivitet och höjda taxeringsvärden.

¹² Besöksmål i Sverige. Analys av attraktivitet och regional utveckling under åren 1998 till 2008, Tillväxtverket.

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Stockholm	Skansen	Stockholm	Friluftsmuseum med äldre byggnader från hela landet	1 386 358	1 386 358	1 437 609	Kulturanalys
	Stadshuset tornmuseet	Stockholm	Byggnad färdigställd 1923, ritad av Ragnar Östberg	441 157	377 742	394 180	Biljetter
	Kungliga slottet (Museum Tre Kronor, Skattkammaren, Visningsvåningarna)	Stockholm	Kungligt slott uppfört på 1700-talet, ritat av Nicodemus Tessin	371 191	341 724	329 782	Biljetter
	Hallwylska muséet	Stockholm	Palats med bevarad inredning från 1800-talets slut	193 637	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Drottningholms slott och Kina slott	Ekerö	Kungligt slott från 1600-talet/ Världsarv	163 863	139 965	138 847	Biljetter
	Torekällbergets museum	Södertälje	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	122 000	116 866	121 421	Kulturanalys
	Djurgårdslinjen	Stockholm	Museal spårvägstrafik	120 000	185 000	200 000	Kulturanalys
	Birka	Ekerö	Vikingatida stad/ Världsarv	25 000	30 000	30 000	Kulturanalys
	K A Almgrens Sidenväveri och museum	Stockholm	Sidenväveri med originalmaskiner i bruk	16 327	16 327	14 437	Kulturanalys
	Tumba bruksmuseum	Tumba	Bruksmiljö med pappersbruk	15 060	12 933	11 171	Kulturanalys
	Marabouparken	Sundbyberg	Rekreationsanläggning för anställda vid Maraboufabriken	14 000	20 000	17 500	Uppskattat
	Waxholms Kastell	Vaxholm	Kastell från 1800-talet	13 114	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Pythagoras	Norrtälje	Före detta fabrik för tändkulemotorer	17 050	12 250	14 050	Uppskattat
	Tullgarns slott och park	Södertälje	Kungligt slott från 1700-talet	7 039	6 209	7 049	Besöksräknare
	Runriket	Täby/ Vallentuna	Runristningar från Vikingatid	1 500	1 800	1 100	Uppskattat
	Bergianska trädgården	Stockholm	Trädgård anlagd på 1700-talet	Ej svar	102 057	135 308	Kulturanalys
	Gustavsbergs porslinsfabrik	Värmdö	Porslinsfabrik grundad 1825	Ej svar	Ej svar	54 800	Kulturanalys
	Igelbäcken	Stockholm	Småskaligt odlingslandskap, fornlämningar/ Kulturresevat	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Storkyrkan	Stockholm	Kyrkobyggnad från 1200-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Wira Bruk museum	Österåker	Vapensmedja från stormaktstiden med byggnader från 1700-tal	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Uppsala	Uppsala Domkyrka	Uppsala	Katedral i gotisk stil från 1400-talet	617 000	580 000	600000	Besöksräknare
	Botaniska trädgården i Uppsala	Uppsala	Botanisk trädgård anlagd av Olof Rudbeck 1655	268 089	241 378	268 089	Besöksräknare
	Gustavianum	Uppsala	Byggnad från 1600-talet med anatomisk teater	80 698	48 897	49 427	Kulturanalys
	Skoklosters slott	Håbo	Barockslott från 1600-talet med bevarad interiör	71 997	69 370	49 817	Kulturanalys
	Lövstabruk	Tierp	Järnbruksmiljö från 1700-talet	49 997	45 340	53 848	Uppskattat
	Lännajärnvägen	Uppsala	Museal spårvägstrafik	35 700	34 500	39 700	Uppskattat
	Linnéträdgården och Linnémuseet	Uppsala	Rekonstruktion av Carl von Linnés 1700-tals trädgård	31 000	23 400	20 300	Uppskattat

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Uppsala	Gamla Uppsala Historiskt Centrum	Uppsala	Område med fornlämningar; Uppsala högar samt medeltida kyrka	27 891	26 380	21 825	Biljetter
	Linnés Hammarby	Uppsala	1700-tals gård och Carl von Linnés sommarbostad/ Kulturresevat	9 792	9 178	8 008	Biljetter
	Grönsö slott	Enköping	Slott uppfört på 1600-talet	8 315	7 661	8 554	Biljetter
	Lingnåre	Tierp	Småskaligt odlingslandskap, fornlämningar/ Kulturresevat	702	765	Ej svar	Besöksräknare
	Disagården/friluftsmuseum	Uppsala	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Uppland	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Carolina Rediviva	Uppsala	Universitetsbibliotek färdigställt 1841	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Örbyhus slott	Tierp	Barockslott från 1600-talet, platsen kung Erik XIV giftmördades	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Södermanland	Nynäs Slott och slottspark	Nyköping	Slottsanläggning med park från 1700-talet	64 209	38 700	39 505	Biljetter+ besöksräknare
	Domkyrkan i Strängnäs	Strängnäs	Kyrkobyggnad delvis från 1200-talet	45 921	45 690	45 921	Besöksräknare
	Julita gård	Katrineholm	Herrgårdsanläggning med välbevarad sekelskiftsmiljö	40 768	41 257	39 709	Uppskattat
	Munktellmuseet	Eskilstuna	Mekanisk verkstad av svarvar, borrhaskiner, smidespressar m.m.	23 345	22 691	20 038	Besöksräknare
	Museijärnväg, Östra Sörmland	Strängnäs	Museal spårvägstrafik	22 685	22 583	22 326	Uppskattat
	Östra Södermanlands järnväg	Strängnäs	Museal spårvägstrafik	22 551	16 400	16 000	Kulturanalys
	Radermachersmedjorna, Lagersbergs säteri och Bergströmska gården	Eskilstuna	Friluftsmuseum med 1600-talsbebyggelse, herrgård i karolinerstil samt borgargård från 1700-talet	17 150	10 349	15 321	Uppskattat
	Nyköpingshus	Nyköping	Ursprungligen medeltida borg delvis lagd i ruiner	13 514	14 215	15 076	Besöksräknare
	Ericssbergs slott och slottspark	Strängnäs	Barockslott ritat av Tessin	9 000	7 000	5 000	Uppskattat
	Bergströmska gården	Eskilstuna	Gård från 1700-talet	3 213	2 285	3 911	Uppskattat
	Trostorp Hembygdsgård	Trosa	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	1 400	2 850	2 850	Uppskattat
	Gripsholms slott	Strängnäs	Kungligt slott uppfört av Gustav Vasa på 1500-talet	Ej svar	Ej svar	53 300	Kulturanalys
Östergötland	Göta Kanal*		Byggnadsprojekt från 1830-talet, förbinder Väneren med Vättern	3 000 000	3 000 000	3 000 000	Uppskattat
	Gamla Linköpings friluftsmuseum	Linköping	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	400 000	400 000	400 000	Uppskattat
	Vadstena klosterkyrka	Vadstena	Medeltida kyrka uppförd enligt heliga Birgittas instruktioner	300 000	300 000	300 000	Besöksräknare
	Linköpings Domkyrka	Linköping	Kyrkobyggnad invigd på 1100-talet	213 000	196 905	191 181	Besöksräknare
	Löfstad slott	Norrköping	Slott från 1600-talet med bevarad slottsmiljö från 1926	66 924	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Rökstenen	Ödeshög	Runsten med omfattande runinskrift	54 000	54 000	54 093	Uppskattat
	Ekenäs slott	Linköping	Renässansslott från 1600-talet	25 500	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Vadstena slott	Vadstena	Renässansslott, ursprungligen en befästning beställd av Gustav Vasa	15 154	12 018	10 800	Biljetter

* Siffrorna visar totalt antal besök till Göta kanal i Östergötlands och Västergötlands län

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Östergötland	Vadstena klostermuseum	Vadstena	F.d. palats från 1200-talet omgjort till kloster på 1300-talet	11 290	11 524	11231	Biljetter
	Himmelstalund	Norrköping	Hällristningsområde	6 400	6 400	6 400	Uppskattat
	Smedstorps dubbelgård	Ydre	Gård med byggnader från 1700-talet/ Kulturresevat	6 300	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Linköpings slott och domkyrkomuseum	Linköping	Slott med bevarade delar från 1100-talet med klassicistisk fasad	4 911	4 228	6 738	Biljetter
	Öna	Linköping	By, äldre byggnader, småskaligt odlingslandskap/ Kulturresevat	4 369	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Stegeborgs slottsruin	Söderköping	Ruin efter befästning och kungligt slott från 1600-talet	4 300	7 400	10 600	Biljetter
	Reijmyre glasbruk	Finspång	Glasbruksmiljö med glastillverkning sedan 1810	Ej svar	23 780	20 000	Kulturanalys
	Wadköpings friluftsmuseum	Örebro	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Örebro	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Jönköping	Visingsö	Jönköping	En ö rik på historia och sevärdheter	242 000	253 000	237 000	Biljetter
	Franckska gården/ Grenna Museum	Jönköping	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	117 252	112 585	108 148	Uppskattat
	Grännabergets friluftsmuseum	jönköping	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	35 000			Uppskattat
	Huskvarna Fabriksmuseum	Jönköping	Vapentillverkning, från 1850 tillverkning av symaskiner, cyklar m.m.	33 370	26 981	25 846	Kulturanalys
	Åsens by	Aneby	By med äldre byggnader och odlingslandskap/ Kulturresevat	32 000	35 000	27 800	Besöksräknare
	Tändsticksmuseet	Jönköping	Tändsticksfabrik från 1800-talet	24 523	33 900	34 281	Kulturanalys
	Eksjö trädstad	Eksjö	En av Sveriges bäst bevarade trädstäder	20 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Friluftsmuseet i stadsparken	Jönköping	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Södra Sverige	20 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Åminne Bruksmuseum	Värnamo	Bruksmiljö med sjömalmslytta och masugn	20 000	20 000	20 000	Uppskattat
	Kumlby kyrka	Jönköping	Medeltida kyrkby på Visingsö	17 200	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Kleva gruva	Vetlanda	Malmbrytning under 1700- och 1800-talen	16 250	15 000	14 800	Uppskattat
	Brahekyrkan	Jönköping	Monument över Braheätten från 1600-talet	15 500	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Museet Apladalen	Värnamo	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	15 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Brahehus	Jönköping	Ruin efter ett 1600-tals slott, idag en rastplats	10 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Miliseum, Regementsheden	Vaggeryd	Militär lägerplats från 1700-talet och skjutfält	7 734	5 502	4 450	Biljetter+ uppskattat
	Högarps by	Vetlanda	By med äldre byggnader och odlingslandskap/ Kulturresevat	500	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Nydala kloster	Värnamo	Munkkloster från 1100-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Kronoberg	Kosta glasbruksmiljö	Lessebo	Glasbruk anlagt på 1700-talet	473 918	407 569	380 556
Domkyrkan i Växjö		Växjö	Medeltida kyrka	155 623	156 275	144000	Besöksräknare

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Kronoberg	Korrö hantverksby	Lessebo	Gammal hantverksby med såg, kvarn och färgeri vid Ronnebyån	24 153	22 553	21564	Biljetter
	Granhults kyrka	Uppvidinge	Träkyrka från 1200-talet	15 000	14 500	14 000	Uppskattat
	Linnés Råshult	Älmhult	Carl von Linnés barndomshem/ Kulturresevat	15 000	15 000	15 000	Besöksräknare
	Kronobergs Slottsruin	Växjö	Biskopsborg omgjord till slott under Gustav Vasas tid	10 231	8 184	8 619	Biljetter
	Huseby Bruk	Alvesta	Järnbruk och bruksmiljö	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Lessebo Handpappersbruk	Lessebo	Det första svenska pappersbruket, anlagt 1693	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Kalmar	Världsarvet Södra Öland	Öland	Småskaligt odlingslandskap med radbyar, åkrar och betesmarker	900 000	900 000	900 000	Uppskattat
	Kalmar slott	Kalmar	Borganläggning omvandlad till renässanspalats under Vasas tid	280 340	267 095	257 122	Uppskattat
	Domkyrkan i Kalmar	Kalmar	Barockbyggnad från 1600-talet	80 000	80 000	80 000	Uppskattat
	Borgholms slott och slottsruin	Borgholm	Ruin efter ett barockpalats från 1600-talet	79 764		71 306	Biljetter
	Solliden	Borgholm	Kunglig bostad från 1906 med parkanläggning	62 000	56 000	54 000	Uppskattat
	Smalspåret Hultsfred-Västervik och Tjustbygdens Järnvägsförening	Hultsfred	Museal spårvägstrafik	40 000	26 000	26 000	Kulturanalys
	Astrid Lindgrens Näs	Vimmerby	Astrid Lindgrens barndomshem	39 036	30 331	25 096	Biljetter
	Eketorps borg	Mörbylånga	Fornborg från järnåldern	32 002	24185	30360	Besöksräknare
	Stensjö by	Oskarshamn	By med äldre byggnader och småskaligt odlingslandskap	30 000	30 000	30 000	Uppskattat
	Kulbackens museum/Västerviks museum	Västervik	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	25 223	20 901	20 000	Kulturanalys
	Himmelsberga/Ölands museum	Öland	Radby med byggnader från 1700-talet	15 000	13 528	Ej svar	Kulturanalys
	Fredsstenen Brömsebro	Torsås	Markerar freden i Brömsebro 1645	1 500	Ej svar	Ej svar	Uppskattat
	Krusentierska gården	Kalmar	Hem från 1800-talet	374	92	296	Uppskattat
	Långe Erik	Borgholm	Fyr på Ölands norra udde	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Pelarne, kyrka och hembygdsgård	Vimmerby	Medeltida kyrka och äldre bebyggelse	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Gotland	Visbys kyrkoruiner	Gotland	Kyrkoruiner från 1100- och 1200-talen	219 810	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Visby Domkyrka	Gotland	Kyrka med tillfälliga konstutställningar	217 339	225104	220 747	Besöksräknare
	Föreningen Gotlandståget	Gotland	Arbetslivsmuseum med järnvägsverksamhet	25 000	15 800	7 800	Biljetter
	Vamlingbo Prästgård	Gotland	Prästgård från 1700-talet med konstutställningar och naturum	21 582	19 466	20 733	Besöksräknare
	Stenmuseet i Kettelvik	Gotland	Stenbrott som idag är ett friluftsmuseum	20 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Roma Kungsgård	Gotland	Herrgård från 1700-talet med museum och programverksamhet	18 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Bottarvegården	Gotland	Hembygdsgård i historisk miljö	15 000	14 000	Ej svar	Kulturanalys
	Gotlands försvarsmuseum	Gotland	Militärmuseum	12 347	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Gotland	Kattlunds gård	Gotland	Museigård - medeltid	10 211	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Petesgården	Gotland	Museigård - 1700-tal	7 679	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Norrby i Väte	Gotland	Gårdsmiljö - 1940-tal/Kulturresevat	6 275	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Bläse Kalkbruksmuseum	Gotland	Kalkbränning till murbruk från 1800-talet och framåt/Arbetslivsmuseum	Ej svar	7 000	Ej svar	Kulturanalys
	Bungemuseet	Gotland	Friluftsmuseum, med äldre byggnader från hela Gotland	Ej svar	11 733	10 412	Kulturanalys
	Tingstäde fästning	Gotland	Fästning från första världskriget	Ej svar	8 500	5 500	Kulturanalys
Blekinge	Grevagården/ Blekinge museum	Karlskrona	1700-tals palats	83 472	79 891	72 919	Uppskattat
	Tjurkö stenhuggeri	Karlskrona	Stenbrott från 1800-talet	7 000	7 000	8 000	Uppskattat
	Karlshamns museum/Skottsbergsgården	Karlshamn	Borgarhus från 1700-talet	6 785	5 047	5 834	Uppskattat
	Saxemara båtvarv	Ronneby	Båtbyggeri ännu i drift	3 500	2 500	500	Uppskattat
	Kastellet	Karlshamn	Befästning från 1600-talet	3 304	2 153	5 551	Biljetter
	Ebbamåla Bruk	Olofström	Industrianläggning från 1800-talet	Ej svar	15 000	16 000	Kulturanalys
	Repslagarbanan	Karlskrona	Uppförd på 1690-talet för tillverkning av tågvirke till örlogsfartyg	Ej svar	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Ronneby brunnsspark	Ronneby	Kurortsanläggning från 1700-talet/Kulturresevat	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Slottsruinen i Sölvesborg	Sölvesborg	Borganläggning från 1300-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Världsarvet Karlskrona	Karlskrona	Örlogsstad som började anläggas på 1600-talet/ Världsarv	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Skåne	Domkyrkan i Lund	Lund	Kyrka ursprungligen uppförd på 1100-talet	750 000	700 000	700 000	Uppskattat
	Ales Stenar och Kåseberga by	Ystad	Skeppsättning från 900-talet e. Kr.	670 000	565 000	695 000	Besöksräknare
	Kullens fyr	Höganäs	Fyranläggning från 1500-talet	225 000	14 950	Ej svar	Kulturanalys
	Friluftsmuseet i Lund	Sjöbo	Friluftsmuseum med äldre byggnader från södra Sverige	172 994	177 115	165 500	Biljetter+ besöksräknare
	Sofiero slott	Helsingborg	Kung Oscars sommarbostad uppförd 1864	165 436	127 680	131 039	Biljetter+ besöksräknare
	Järnvägsmuseet/Regionmuseet i Kristianstad	Ängelholm	Före detta järnvägsstationen Kristianstad södra	123 496	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Statarmuseet, Torup	Svedala	Statarlänga från 1886	81 326	81 770	83 857	Kulturanalys
	Wanås slott	Östra Göinge	1400-tals borg ombyggd till slott	65 000	59 000	55 000	Uppskattat
	Hallands Väderö	Båstad	Betesmarker, fyrplats, lotsstuga m.m.	50 000	50 000	50 000	Uppskattat
	Björkegrenska gården	Simrishamn	Köpmangård från 1750	49 245	40 200	49 723	Besöksräknare
	Glimmingehus	Simrishamn	Välbevarad medeltida borg	47 423	43 205	40 948	Biljetter

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Skåne	Järnvägens museum i Ängleholm	Ängelholm	Lokstall från 1898	40 315	54 815	41 048	Kulturanalys
	Klostermuseet	Ystad	Gråbrödrakloster grundat på 1200-talet	30 981	32 015	43 243	Biljetter
	Kulturens Östarp	Sjöbo	Korsvirkesgård från 1812 samt äldre byggnader från trakten	29 282	28 317	28 400	Uppskattat
	Kärnan	Helsingborg	Medeltida borganläggning	27 789	27 775	19 727	Biljetter+ besöksräknare
	Tyko Brahemuseet	Landskrona	Tyko Brahes observatorium	26 103	30 083	29 191	Kulturanalys
	Bosjö kloster Slott	Höör	Kloster grundat av Benediktinerorden på 1080-talet	23 627	22 930	18 961	Uppskattat
	Åhus rådhus	Kristianstad	Rådhus i medeltida stad med borg, stadsmur m.m.	15 212	15 681	17 670	Uppskattat
	Andarums bruk och Christinehofs slottspark	Tomelilla	Alunverk samt slott från 1700-talet	10 000	9 000	7 500	Uppskattat
	Bosjö kloster Mölla	Höör	Väderkvarn från 1790-talet	1 800	1 700	1 600	Uppskattat
	Fredriksdals Friluftsmuseum	Helsingborg	Friluftsmuseum med äldre byggnader från södra Sverige	Ej svar	Ej svar	186 173	Kulturanalys
	Hovdala Slott	Hässleholm	Slott från 1500-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Kungagraven Kivik	Simrishamn	Bronsåldersröse	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Skånska järnvägar -Ångtåget på Österlen	Simrishamn	Museal spårvägstrafik	Ej svar	11 430	11 689	Kulturanalys
	Svaneholms slott	Skurup	Slott i barockstil	Ej svar	30 000	Ej svar	Kulturanalys
	Tykarpsgrottan	Hässleholm	Kalkbrott från 1700-talet	Ej svar	20 500	Ej svar	Kulturanalys
Halland	Örnäs	Osby	Bymiljö med småskaligt odlingslandskap/ Kulturresevat	Ej svar	3 100	Ej svar	Kulturanalys
	Tjolöholms slott	Kungsbacka	Slott i Tudor-stil uppfört 1904	200 000	200 000	200 000	Biljetter+ uppskattat
	Varbergs museum och fästning	Varberg	Fästningsanläggning från 1300-talet	130 658	84 597	76 613	Kulturanalys
	Fjärås Bräcka Friluftsmuseum	Kungsbacka	Israndsbildning och en miljö rik på fornlämningar	60 690	56 362	59 965	Besöksräknare
	Hallandsgården/Friluftsmuseum	Halmstad	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Halland	13 330	11 612	12 051	Uppskattat
	Äskhults by	Kungsbacka	By, med äldre byggnader, småskaligt odlingslandskap/ Kulturresevat	11 711	14 465	14 461	Biljetter
	Grimetons Radiostation	Varberg	Radiostation från 1924 / Världsarv	9 783	7 429	7 296	Uppskattat
	Bollaltebygget	Laholm	Bondgård med byggnader från 1700-talet / Kulturresevat	1 038	1 154	1 192	Uppskattat
Västra Götaland	Mårtagården	Kungsbacka	Kaptensgårdar från 1700-talet/ Kulturresevat	Ej svar	1 000	Ej svar	Kulturanalys
	Göta Kanal*		Byggnadsprojekt från 1830-talet, förbinder Vänerne med Vättern	3 000 000	3 000 000	3 000 000	Uppskattat
	Gunnebo Slott	Mölnadal	1700-tals slott och park, nyklassicism/ Kulturresevat	416 500	387 200	414 600	Biljetter+ besöksräknare

* Siffrorna visar totalt antal besök till Göta kanal i Östergötlands och Västergötlands län

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Västra Götaland	Trollhättans fall- och slussområde	Trollhättan	Olidans kraftstation, Kanalmuseet, Saab Bilmuseum, Linbanan och Innovatums science center samt slussområdet	358 000	365 000	390 000	Uppskattat
	Läckö slott	Lidköping	Medeltida borg omgjort till slott av fältherren De la Gardie	325 000	320 000	315 000	Uppskattat
	Rörstrand Museum	Lidköping	Porslinsstillverkning sedan 1700-talet	300 000	300 000	300 000	Uppskattat
	Näås slott	Lerum	Slott smed slöjdtutbildning under 1800- och 1900-talet	240 000	235 000	230 000	Uppskattat
	Håverud, Dalslands kanal	Mellerud	Badort från 1700-talet med sekelskifteshus	130 000	130 000	130 000	Uppskattat
	Vitlycke hällristningar	Tanum	Tanums hällristningar/ Världsarv	126 036	100 293	92 772	Besöksräknare
	Gustafsberg	Uddevalla	Byggnadsminne med över 26 byggnader, naturreservat	100 000	90 000	75 000	Uppskattat
	Sundsby säteri	Tjörn	Säteri med byggnader från 1700-talet/ Byggnadsminne.	100 000	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Skara domkyrka	Skara	Katedral i gotisk stil, påbörjades på 1100-talet	73 000	75 000	65 000	Uppskattat
	Aeroseum	Göteborg	Före detta Göta Flygflottilj färdigställd 1955	54 112	47 655	52 632	Biljetter+ uppskattat
	Pilane gravfält	Tjörn	Järnåldersgravfält med konstutställning	45 000	40 000	45 000	Uppskattat
	Bohus Fästning	Kungälv	Ruin efter fästning som påbörjades på 1300-talet	44 337	29 324	24638	Biljetter
	Fästningen Karlsborg och fästningsmuseet	Karlsborg	Fästning påbörjad 1819	33 970	33 683	29 567	Besöksräknare
	Forsviks Industriminne	Karlsborg	Bruksmiljö med järngjuteri, träsliperi, calorifär (varmluftsgn) etc	20 499	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Varnhems klosterkyrka	Skara	Kyrkobyggnad invigd på 1150-talet i romansk-gotisk stil	16 000	17 000	20 000	Uppskattat
	Friluftsmuseet i Ramnaparken	Borås	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Sjuhäradsbygden	13 535	10864	11996	Uppskattat
	Tisselskogs hällristningsområde	Bengtfors	Hällristningar, skålgropar, järnåldersgravar m.m.	11 000	Ej svar	Ej svar	Uppskattat
	Turbinhusön (Tidaholms centrum)	Tidaholm	Bruksmiljö med turbinhus för tröskverk, smedstugor m.m.	6 481	5 578	5930	Uppskattat
	Åsle tå	Falköping	Allmänning med bevarade backstugor från 1700- och 1800-talet	5 201	Ej svar	11 000	Kulturanalys
	Vallby Sörgården	Skövde	Bondgård med småskaligt odlingslandskap/ Kulturresevat	1 700	1 900	2 200	Kulturanalys
	Ramsholmens odlingslandskap	Mark	Småskaligt odlingslandskap/ Kulturresevat	700	700	700	Uppskattat
	Carlstens Fästning	Kungälv	Fästning från 1600-talet belägen på Marstrand	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Dal-Västra Värmlands-Järnväg	Bengtfors	Museal spårvägstrafik	Ej svar	Ej svar	13 177	Kulturanalys
	Gudhems Klosterruin, kyrka och museum	Falköping	Ruiner efter nunnekloster och klosterträdgård från 1100-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Repslagarmuseet	Ale	Reptillverkning under 1900-talet / Byggnadsminne	Ej svar	70 000	Ej svar	Kulturanalys
	Rydals museum	Mark	Spinneribyggnad från 1853 med tillhörande maskinpark	Ej svar	14 218	12 173	Kulturanalys
	Torpa Stenhus	Tranemo	Slott från 1500-talet/ Byggnadsminne	Ej svar	Ej svar	Ej svar	

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Västra Götaland	Vänga kvarn	Borås	Kvarn och stärkelsefabrik från 1900-talet	Ej svar	12 000	Ej svar	Kulturanalys
	Åby Säteri / Nordens ark	Sotenäs	Byggnadsminne, hällristning, djurpark	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Älvsborgs fästning	Göteborg	Försvarsanläggning invigd 1899	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Värmland	Mariebergsskogen/Karlstads stadspark	Karlstad	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	520000	531000	520000	Besöksräknare
	Alsters Herrgård	Karlstad	Herrgård från 1700-talet, Gustaf Frödings födelseplats	56 000	19 000	Ej svar	Kulturanalys
	Mårbacka minnesgård	Sunne	1700-tals herrgård och författaren Selma Lagerlöfs födelsehem	19 130	17 520	21 682	Biljetter
	Rottneros Park	Sunne	Skulpturpark anlagd på 1950-talet	18 000	20 000	23 000	Biljetter
	Bjurbäckens slussar	Storfors	Sluss och kanal som utgjort transportled för malm, tackjärn m.m.	15 000	11 000	Ej svar	Kulturanalys
	Sahlströmsgården och vandringsleden	Torsby	Konstnärshem från 1800-talet	15 000	13 000	12 000	Uppskattat
	Kollsbergs hembygdsgård	Torsby	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	10 000	10 000	10 000	Uppskattat
	Marieberg	Kristinehamn	Hospitalspark anlagd 1883	9 337	18 409	18 286	Biljetter
	Finnkulturcentrum	Torsby	Byggnader och landskap med spår efter svedjebruksepoken	7 488	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Brunskog hembygdsgård och Nysätters marknad	Arvika	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten samt årlig marknad	6 000	6 000	7 050	Uppskattat
	Östra Ämteviks kyrkby	Sunne	Kyrka färdigställd 1848, kyrkogård med Selma Lagerlöfs grav	4 774	4 620	5 040	Besöksräknare
	Gamla bruket i Munkfors	Munkfors	Järnbruksmiljö med Europas enda bevarade Martinverk	3 800	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Såguddens Friluftsmuseum	Arvika	Friluftsmuseum med äldre byggnader från västra Värmland	591	459	840	Kulturanalys
	Klässbol	Arvika	Linneväveri grundat 1912	Ej svar	43 000	Ej svar	Kulturanalys
	Krigsflygfält 16 Brattforsheden	Karlstad	Krigsflygfält från andra världskriget/ Kulturresevat	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Kärnåsen hembygdsgård	Hagfors	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Lesjöfors museum	Filipstad	Verkstadsföretag vars gjuteri gjorts om till museum	Ej svar	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
Långbans gruvby	Filipstad	Välbevarad gruvmiljö med gruvfält och hytta	Ej svar	Ej svar	6 500	Kulturanalys	
Örebro	Svampen i Örebro	Örebro	Vattentorn ritad av Sune Lindström invigt 1958	215 000	203 000	195 000	Besöksräknare
	Stjernerunds slott	Askersund	Slott i nyklassicistisk stil från 1798 med engelsk park	20 000	20 000	20 000	Uppskattat
	Karlslunds herrgård och tekniska kvarnen	Örebro	Herrgårdsanläggning med byggnader från 1800-talet/ Kulturresevat	15 700	15 400	15 000	Kulturanalys
	Frövifors pappersbruksmuseum	Lindesberg	Pappersbruk och välbevarad miljö från tidigt 1900-tal	6 850	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Bergööska huset	Hallsberg	Villa ritad av Ferdinand Boberg , väggmålningar av Carl Larsson	4 823	4 939	4 641	Uppskattat
	Stripa Gruva	Lindesberg	Gruvmiljö med komplett järnmalmsgruva/ Byggnadsminne	4 000	Ej svar	Ej svar	Uppskattat
	Olshammarsgården	Askersund	Verner Von Heidenstams födelsehem	2 000	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Örebro	Riseberga klosterruin	Lekeberg	Ruin efter medeltida kloster	872	728	128	Besöksräknare
	Alfred Nobels Björkborn	Karlskoga	Alfred Nobels sommarbostad	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Dylta rödfärgsbruk	Örebro	Rödfärgsbruk med välbevarad bebyggelse från 1800-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Nora bergslags veteran-jernväg-NBVJ	Nora	Museal spårvägstrafik	Ej svar	Ej svar	9 000	Kulturanalys
	Nora trästad	Nora kommun	Rutmönstrad stadsplan med bebyggelse från 1700- och 1800-tal	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Pershyttan	Nora	Bergsmansby med hytta, gruvområde m.m./ Kulturresevat	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Västmanland	Västerås Domkyrka	Västerås	Katedral påbörjad på 1200-talet	184 695	176 019	152 943	Besöksräknare
	Västanfors hembygdsgård	Fagersta	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	179 000	172 215	159 784	Kulturanalys
	Vallby Friluftsmuseum	Västerås	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Västerås och Arboga	178 325	172 856	245 392	Kulturanalys
	Anundshög	Västerås	Gravhög, skeppsättning, runsten m.m. från järnåldern	170 000	165 000	160 000	Uppskattat
	Skultuna Messingsbruk	Västerås	Mässingbruk ännu är i drift, grundat 1607	158 000	152 000	145 000	Besöksräknare
	Sala Silvergruva	Sala	Gruvmiljö med gruvdrift mellan 1400-talet och 1908	34 543	30258	34 307	Biljetter
	Gäddeholm	Västerås	Herrgård med tillhörande herrgårdslandskap/ Kulturresevat	18 200	17 500	14 500	Uppskattat
	Stömsholms kanal och kanalmuseet Skantzen	Hallstahammar	Kanal ombyggd på 1800-talet	16 227	32 547	30 124	Kulturanalys
	Nya Lapphyddan med hembygdsgården Karlsberg	Norberg	Medeltida järnframställningsplats som rekonstruerats	10 800	Ej svar	Ej svar	Länsmuseet
	Jädersbruk i Arboga	Arboga	Bruksmiljö och tidigare vapentillverkning	9 000	17 000		Kulturanalys
	Arboga museum/Örströmska huset	Arboga	Grosshandlarhem från 1846	7 398	8 309	8 677	Besöksräknare
	Oljeön	Fagersta	Oljeraffinaderi från 1875	3 717	2 844	3370	Biljetter
	Engelsberg	Fagersta	Järnbruksmiljö med byggnader och teknisk utrustning/ Världsarv	3 432	2 260	3 183	Biljetter
	Kungsudden hembygdsmuseum	Kungsör	Kungsgård grundad av Gustav Vasa på 1500-talet	500	500	500	Uppskattat
	Engsö slott	Västerås	Slott och parkanläggning från 1700-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Strömsholms slott o slottspark	Hallstahammar	Kungligt slott ritat av Nikodemus Tessin på 1700-talet och hippologiskt centrum	Ej svar	6 000	7 855	Kulturanalys
	Dalarna	Ekomuseum Husbyringen	Hedemora	Kulturland mellan bruken Långshyttan, Silfhytteå, Kloster m. fl.	120 000	120 000	120 000
Falu Koppargruva		Falun	Malmbrytning sedan vikingatid/ Världsarv	68 118	61 785	60 291	Biljetter
Avesta Järnbrukshyttta/verket		Avesta	Stora Kopparbergs Avestaverk, idag ett upplevelsemuseum	31 424	29 062	29717	Uppskattat
Stabergs bergsmansgård		Falun	Bergsmansgård och barockträdgård från 1700-talet/ Kulturresevat	30 000	30 000	30 000	Uppskattat

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Dalarna	Zorngården	Mora	Konstnärshem från 1900-talets början	24 511	23 029	21 405	Biljetter
	Norns Bruk	Hedemora	Järnbruksmiljö	20 000	20 000	20 000	Uppskattat
	Ludvika Gammalgård	Ludvika	Friluftsmuseum med äldre byggnader	12 000	30 000	30 000	Kulturanalys
	Grytnäs Gammalgård	Avesta	Gård från 1600-talet	4 000	4 000	2 000	Uppskattat
	Ornässtugan	Borlänge	Byggnad från 1500-talet som huserat Gustav Vasa	4 000	8 000	Ej svar	Kulturanalys
	Kvarnstensbrottet i Östra Utsjö	Malung	Kulturresevat	200	200	200	Uppskattat
	Carl Larssongården	Falun	Konstnärshem från 1800-talet	Ej svar	Ej svar	42 677	Kulturanalys
	Cassels donation, Grängesberg	Ludvika	Konsert- och kulturhus uppfört 1900	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Karlfeldtsgården	Avesta	Gård från 1600-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Smedjebackens hamn	Smedjebacken	Hamnmiljö med magasin, lokstall, ånglok och smalspårig järnväg	Ej svar	Ej svar	35 000	Kulturanalys
	Stora Hyttlös	Falun	Bergsmansgård med inrett sekelskifteshem	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Gävleborg	Världsarvet Hälsingegårdar	Ovanåker m.fl	Hela världsarvet med 7 hälsingegårdar	100 000	100 000	100 000	Uppskattat
	Stenegård	Ljusdal	En av sju hälsingegårdar som ingår i världsarvet, besökscentrum	150 000	150 000	150 000	Uppskattat
	Sveriges Järnvägmuseum	Gävle	Ostkustbanans lokstall från 1927	60 426	60 351	54 738	Besöksräknare
	Erik-Anders, Asta	Söderhamn	En av sju hälsingegårdar som ingår i världsarvet, besökscentrum	15 000	12 000	12 000	Uppskattat
	Delsbo forngård	Delsbo	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Delsbotrakten	13 000	13 300	Ej svar	Kulturanalys
	Wij Trädgårdar och Valsverk	Ockelbo	Wij säteri med trädgård, lancashiresmedja utbyggd till valsverk	12 073	12 800	14 400	
	Sveriges fängelsemuseum	Gävle	Slottshäkte från 1732 och brevidliggande cellfängelse från 1847	11 894	9 534	8 210	Biljetter
	Axmarbruk	Gävle	Bruksmiljö från 1600-talet/ Kulturresevat	7 414	5 800	4 309	Uppskattat
	Jädraås-Tallås järnväg	Ockelbo	Museal spårvägstrafik	5 456	5 744	5 430	Biljetter
	Loosgruvan	Loosgruvan	Besöksgruva	3 011	2 000	2 000	Besöksräknare
	Ersk Matsgården, Hassela	Nordanstig	Finngård som är i drift och ingår i världsarvet Hälsingegårdar	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Fågelsjö gammalgård	Ljusdal	En av sju hälsingegårdar som ingår i världsarvet	Ej svar	4 300	Ej svar	Kulturanalys
	Gästgivarv, Vallsta	Bollnäs	Tidigare gästgiveri och en av sju gårdar i världsarvet Hälsingegårdar	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Iggesunds bruksmuseum	Hudiksvall	Pappersfabrik med museum	Ej svar	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Ol-Anders, Alfta	Ovanåker	En av sju hälsingegårdar som ingår i världsarvet, besökscentrum	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Träslottet, Arbrå	Bollnäs	En av sju hälsingegårdar som ingår i världsarvet, besökscentrum	Ej svar	Ej svar	Ej svar		
Västernorrland	Murbergets friluftsmuseum	Härnösand	friluftsmuseum	102 403	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Galtströms Bruk	Sundsvall	Järnbruk med anor från 1700-talet	50 000	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Västernorrland	Svartvik Industriminnen	Sundsvall	Bevarade byggnader från Sundsvalls sågverksepok	35 000	60 000	65 000	Uppskattat
	Nämforsens Hällristningar	Sollefteå	Område med 2600 hällristningar	23 671	15 653	16 165	Biljetter+ uppskattat
	Brynge såg	Örnsköldsvik	Sågverk, hästvandring, kraftverk från 1924 m.m.	8 000	10 000	10 000	Uppskattat
	Lögdö bruk	Timrå	Kulturresevat	500	Ej svar	Ej svar	Uppskattat
	Domkyrkan i Härnösand	Härnösand	Kyrkobyggnad färdigställd 1846	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Gudmundstjärn Hembygdsgård	Sundsvall	Skogsgård med byggnader från 1700-talet	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Hemsö fästning	Härnösand	ägs av SFV men förvaltas av en entreprenör	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Nolby högar och Friluftsmuseet Norra berget	Njurunda	Friluftsmuseum med äldre byggnader från norra Sverige	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Jämtland	Jämtlis friluftsmuseum	Östersund	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Jämtland	199 813	198 121	201 296	Biljetter
	Döda fallet	Ragunda	Älvfåra använd för timmerflottning torrlagd på 1700-talet	40 000	Ej svar	Ej svar	Uppskattat
	Optand krigsflygfält/Teknikland	Östersund	Krigsflygfält från 1930-talet	15 218	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Härjedalens Fjällmuseum	Härjedalen	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Härjedalen	14 347	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
	Mus-Olles Museum	Krokom	Hemmet efter Mus-Olle, en samlare från 1800-talets slut	2 688	3 120	2 793	Uppskattat
	Glösa Hällristningar	Krokom	6000 år gamla hällristningar	Ej svar	Ej svar	Ej svar	Kulturanalys
Västerbotten	Skogsmuseet med Gammplatsen	Lycksele	Samlings- och marknadsplats med kyrka, kåtor, husgrunder m.m.	43 639	45 462	36 183	Biljetter+ uppskattat
	Fyren Bjuröklubb	Skellefteå	Fyr och fyrmästarbostad uppförda 1859	34 000	34 000	34 000	Uppskattat
	Klabböle kraftverk/ Umeå energicentrum	Umeå	Nedlagd kraftstation uppförd på 1890-talet	25 714	25 174	12 857	Kulturanalys
	Friluftsmuseet Västerbotten	Umeå	Friluftsmuseum med äldre byggnader från Västerbotten	10 000	12 989	24 063	Uppskattat
	Åsele Hembygdsområde	Åsele	Friluftsmuseum med äldre byggnader från trakten	7 500	5 000	5 000	Uppskattat
	Bruksmuseum	Robertsfors	Bruksmiljö med bruksjärnväg	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Fjällbotaniska trädgården	Hemavan	Botanisk trädgård anlagd 1989	Ej svar	8 412	Ej svar	Kulturanalys
	Olofsfors bruk	Nordmaling	Bruksmiljö med smedjor, arbetarbostäder, kvarn, herrgård m.m.	Ej svar	Ej svar	22 000	Kulturanalys
	Rismyrliden	Skellefteå	Fjälljordbruk och nybygge från 1825	Ej svar	7 600	Ej svar	Kulturanalys
	Världens längsta linbana	Norsjö	Linbana mellan Kristineberg och Boliden för malmtransport under andra världskriget	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
Norrbotten	Gammelstad Kyrkstad och friluftsmuseet Hägnan	Luleå	Välbevarad kyrkstad/ Världsarv	91 060	75 000	81 000	Kulturanalys
	Laponia	Jokkmokks kommun mfl	Samebyar, betesmark, boplatser, flyttleder/ Världsarv	31 000	Ej svar	Ej svar	Uppskattat

Län	Besöksmål	Kommun	Beskrivning	Totalt 2015	Totalt 2014	Totalt 2013	Källa
Norrbotten	Svensbyliden hembygdsgård	Piteå	Restaurerad bymiljö med kvarndamm	28 000	28 000	25 000	Uppskattat
	Försvarsmuseum Boden	Boden	Försvarsanläggning från 1908 och del av Bodens fästning	11 486	14 151	21 307	Kulturanalys
	Fiskemuseum Kukkolaforsen	Haparanda	Fiskebodar, tornur m.m.	8 000	8 000	8 000	Besöksräknare
	Bodens fästning/ Rödbergsfortet	Boden	Betongfort från 1903	6 144	5 041	7 411	Biljetter
	Gallejaur	Arvidsjaur	Bymiljö och småskaligt odlingslandskap/ Kulturresevat	5 000	5 000	5 000	Uppskattat
	Kyrkstads museet och Öjebyns kyrkstad	Piteå	Välbevarad kyrkstad	1 750	19 287	19 823	Uppskattat
	Hanhinvittikko fäbod	Övertorneå	Fäbodsmiljö/Kulturresevat	800	800	75	Uppskattat
	Fattenborgsområdet	Kalix	Fornlämningsmiljö med boplatser, gravfält och fångstgropssystem	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Porjus Kraftverk	Jokkmokk	Kraftstation uppförd 1910	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
	Vassholmen flottningmuseum	Kalix	Byggnader och anläggningar från flottningsepoken	Ej svar	Ej svar	Ej svar	
SUMMA				20 283 523	18 159 157	17 905 499	

Kategorindelning av besöksmålen

Kommunikation: Järnvägsmiljöer, radiostationer, sluss, hamnmiljöer etc.

Slott och herresäten: Gårdsmiljöer med slott eller herrgård

Fornlämningar, ruiner: Hällristningsområden, gravfält, fossil åkermark, fornborgar etc.

Areella näringar: Odlingslandskap, fåbodmiljöer, byar, kvarndammar etc.

Handel, hantverk och industri: Järnbruksmiljöer, fabriksanläggningar, pappersbruk, glasbruk, kraftstationer etc.

Kultur, religion, föreningsliv: Kyrkor, kyrkstäder, skolor, lärosäten etc.

Försvarsanläggning: Fästningar, kastell, regementsområden etc.

Friluftsmuseer: Äldre byggnader vanligtvis ursprungligen uppförda på annan plats.

Offentlig bebyggelse: Rådhus, stadshus, vattentorn etc.

Stadsrum, park och rekreation: Parkanläggningar och botaniska trädgårdar, bevarade historiska stadskärnor etc.